

full DOMINICAL

ANEU MAR ENDINS

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Déu no oblida mai el desvalgut

Avui celebrem la III Jornada Mundial dels Pobres, amb una reflexió del papa Francesc inspirada en els salms: «Ell no oblida mai el desvalgut, ni serà defraudada l'esperança dels pobres» (Sal 9,19). En el seu missatge descriu les noves formes de pobresa i també l'acció d'aquells que amb el seu treball poden oferir una mica d'esperança. Ens recorda, entre altres situacions, les famílies que es veuen abocades a abandonar la seva terra, els orfes que han perdut els pares o n'han estat separats violentament, els joves als que s'impedeix l'accés al treball a causa de les polítiques econòmiques, així com també les víctimes de tantes formes de violència, des de la prostitució fins a les drogues, humiliades en el més profund del seu ésser; els immigrants víctimes de tants interessos ocults, tan sovint instrumentalitzats amb finalitat política; els marginats de qualsevol mena.

Els són l'oprimit, l'humil, la multitud innumerable d'indigents. Jesús es va identificar amb cada un d'ells: «tot allò que fèieu a cadascun d'aquest germans meus, per petit que fos, m'ho fèieu a mi» (Mt 25,40). En el nostre món ressona una i altra vegada la pregunta que Déu va fer a Caïn: «¿On és Abel, el teu germà?». Caïn va contestar amb una evasiva: «No ho sé. ¿Que soc jo el guardià del meu germà?» (Gn 4,9). Entre nosaltres no ha de ser així, perquè efectivament, som guardians dels nostres germans, tots, els uns dels altres. Cal que visquem, doncs, la responsabilitat dels uns sobre els altres. I no només som guardians d'una manera elemental i genèrica, sinó que som interdependents, com els grans que han de formar un mateix pa, com a fills de Déu criats a viure en família.

L'opció per aquells que la societat descarta ha de ser prioritària per als deixebles de Crist. La nostra missió comporta acollir, ajudar i treballar amb les persones que es troben en situació de necessitat i de pobresa i pro-

mocionar-les perquè arribin a ser protagonistes del seu propi desenvolupament integral des del compromís de tota la comunitat cristiana. I juntament amb això la sensibilització de la societat i la denúncia de les situacions d'injustícia també formen part de la missió de l'Església, i encara la prevenció de les situacions que poden suposar pobresa o exclusió social, les diverses accions de formació i promoció personal, encaminades a la integració social.

Aquest compromís ha de produir un canvi de mentalitat que porti a redescobrir l'essencial i a aportar més eficàcia a l'anunci del Regne de Déu. El Papa ens va recalcar a l'inici dels seu pontificat que «l'Església està cridada a ser sempre la casa oberta del Pare». Ell es refereix als temples materials, que convé que tinguin les portes obertes i es refereix, també, a les «portes» dels sagraments, i a la integració en la comunitat, a la participació en la vida social (cf. *Evangelii*

Gaudium 47). Els pobres tenen necessitat de Déu, del seu amor fet visible a través de persones que viuen al seu costat i que amb la senzillesa de la seva vida fan manifesta la força de l'amor cristià. Déu es val de molts camins per a arribar al cor de les persones.

Aprofito aquesta carta per agrair, una vegada més, la dedicació de temps, d'energies, de béns materials i espirituals, de tants voluntaris i donants que amb constància, paciència i amor es lliuren, dia rere dia, en favor dels germans més necessitats, conscients que queda molt per fer, sofrint sovint perquè no poden ajudar més. Som conscients de la nostra petitesa i pobresa de mitjans, però molt més conscients que amb senzillesa i generositat, amb alegria i esperança, continuarem compromesos en aquesta missió, sense excloure ningú, fent junts un camí de conversió, perquè en definitiva tots som pobres davant de Déu.

ENTREVISTA

El testimoni de John Roig

MARIA DOLORS CASANOVAS

En Joan Roig Diggles va morir assassinat la matinada del 12 de setembre de 1936, per la seva condició de catòlic. Tenia 19 anys. Era una persona molt estimada per la seva família i pel seu entorn. Dirigia un equip de la Federació de Joves Cristians de Catalunya a El Masnou, on residia. Un cop rebuda l'autorització del papa Francesc, l'Església de Barcelona espera la data de la beatificació d'aquest màrtir. La Maria Dolores Casanovas era cosina segona d'en John, nom com l'anomenaven en ser fill de mare anglesa.

Per què mereix ser beatificat?

Per la vida que va portar i per la manera com va ser assassinat, crec que ha de ser beat... i sant! El tenien fixat per catòlic i el van anar a buscar a casa seva, com si fos un delinqüent. Quan va veure que se l'endurien, va combregar; era la sagrada forma que li va donar uns dies abans de l'assassinat el seu confessor, Mn. Llu-mà. Li va dir que la guardés i que la podia combregar si es trobava en un moment difícil. Les darreres paraules del John van ser per als seus botxins: «Que Déu us perdoni como jo us perdono.»

Com era en John?

Jo era petita, tenia tres anys. Tinc un record superficial. El conec més pel que he llegit i m'han explicat d'ell. A casa, tot-hom el venerava. Era alt, ros, molt maco. El seu pare, en Ramon, era cosí germà de la meua mare i va morir al cap d'un any; no va superar el tràngol de veure com es van endur el seu fill. Va ser molt dur. La seva mare el tenia agafat i li van prendre... Les seves dues germanes van quedar marcades per tota la vida.

En John, li ha marcat la seva fe?

Sí, molt. Tinc una estampa d'ell amb relíquia i sempre la porto amb mi, a la bossa. Una vegada me la van robar i només vaig recuperar l'estampa que, malgrat la pluja de tota la nit, estava sota la fulla d'un arbre. És ben curiós. Enforteix la fe, certament. Li tens com una confiança... Tinc un retrat seu i cada dia, quan vaig a dormir, li parlo com si m'hagués de contestar. Reso pels meus pares, pel meu germà i li demano a en John que vetlli per nosaltres, els vius.

Òscar Bardaji i Martín

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

Junts saludant Maria

Fa un parell d'anys que iniciaren un nuviatge que confien que els porti al matrimoni, amb l'ajuda de Déu. Es van conèixer a la universitat. Han acabat la carrera i ara estan preparant unes oposicions gens fàcils. Les preparen estudiant en una biblioteca freqüentada per altres estudiants que, com ells, dediquen moltes hores a l'estudi dels temaris de l'oposició. Queden de bon matí i comencen fent una pregària que la noia va aportar. La concentració i dedicació a l'estudi són intenses. Sense distraccions. Al migdia, però, aturen la sessió i, l'un prop de l'altre, resen l'Angelus: «L'Àngel del Senyor va anunciar a Maria i ella va concebre per obra de l'Esperit Sant...»

I així, cada dia, de dilluns a dissabte. El diumenge —potser quan s'acostin les proves canviarà el plantejament— és per anar tots dos junts a missa, dinar amb la família i, a la tarda, estudiar. Temps per pregar, temps per estudiar, temps per a la família, temps per viure l'amor que els uneix i que de Déu ve i a Déu porta. L'un al costat de l'altre, des del dia que es van trobar, després d'uns primers apropaments, quan es digueren que s'estimaven, s'agafaren de la mà i començaren a caminar junts,

acceptant-se l'un a l'altre i compartint allò que cadascú portava. Junts han fet un tros de camí i han vist que és bo. Arribat el migdia, sempre: «Soc l'esclava del Senyor. Que es compleixin en mi les teves paraules...»

És bo que la presència de Déu sigui un fet en les seves vides i en l'amor que comparteixen, expressat també en la pregària conjunta. Convé que rememorin el pas silenciós del Pare per les seves vides. Com descobriren que alguna cosa els unia, cada vegada amb més força; les inquietuds compartides i de sobte... l'amor. Aquest amor que convé que treballin amb esforç, caminant junts vers la nova etapa: el matrimoni, entrellucant la seva grandesa i les seves responsabilitats. Mentre, cada dia a les dotze, les paraules de l'Angelus: «El qui és la Paraula es va fer home i va habitar entre nosaltres...». La salutació diària a Maria, que ben segur que serà escoltada per Ella. Tindran una bona intercessora. Una Mare amatent que acull els fills i les filles. Els escolta i vetlla per ells, també en el camí de l'amor de parella. Camí d'esforç compartit i pregària còmplice. Camí d'amor que passa, cada dia... per la biblioteca.

HECHOS DE VIDA

MN. JOSEP M. ALIMBAU ARGILA

«Conocerse a sí mismo» (II)

Según san John Henry Newman:

«Las **ventajas de conocerse a uno mismo**, son las siguientes:

Desaparece el sentido de aislamiento, de soledad.

Ya no se **concibe** que el amor sea la **satisfacción del ego**.

El amor se **abre a Dios** y al prójimo.

»**Conociéndonos mejor:**

La **salud mental** mejora.

Desaparece el miedo que causa **desequilibrios mentales**.

La persona que es **superficial** deja de **murmurar** y **descubre** la **razón** de su **propia vida**.

Desaparece el **mal humor**.

Cuanto más **hondos** son los **cimientos**, más **alto** acabará subiendo todo el **edificio**.

Cuanto más **humilde** es el **alma**, más **grande** es su **ensalzamiento** al ser **tocada por Dios**.»

En sus últimos años, el cardenal Newman no siempre fue **comprendido**.

San Gregorio Magno decía que, con frecuencia, sucede que la **incomprensión o la ofensa** de que son **objeto** las **personas** las **lleva al conocimiento de sí mismas**. De este modo, un **mal** se **convierte** en un **bien**.

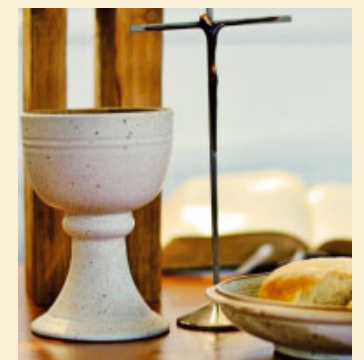
Lectures de la missa diària i santoral

18. ■ Dilluns (lit. hores: 1a setm.) (□ Barcelona) [1Ma 1,11-16.43-45.57-60.65-67 / Sl 118 / Lc 18,35-43]. Dedicació de la Catedral. Sant Romà, mr.; sant Aureli, mr.; santa Rosa Filipina, primera missionera del Sagrat Cor.

19. ■ Dimarts [2Ma 6,18-31 / Sl 3 / Lc 19,1-10]. Sant Crispí, bisbe d'Ècija; sant Faust o Fost, diaca i mr.; sant Abdies, profeta (s. V aC).

20. ■ Dimecres [2Ma 7,1.20-31 / Sl 16 / Lc 19,11-28]. Sants Octavi i Adventor, soldats mrs.; sant Benigne, bisbe i mr. (s. II); santa Silva, vg. i mr.

21. □ Dijous [1Ma 2,15-29 / Sl 49 / Lc 19,41-44]. Presentació de santa Maria, verge, al temple. Sant Gelasi I, papa (africà, 492-496); sants Honori, Eutiqui i Esteve, mrs.

22. ■ Divendres [1Ma 4,36-37.52-59 / Sl: 1Cr 29,10 / Lc 19,45-48]. Santa Cecília (o Cília), vg. i mr. romana (s. III), patrona de la música (cantaires, músics i instrumentistes). Sants Filemó i Àpia, esposos, deixebles de Pau.

23. ■ Dissabte [1Ma 6,1-13 / Sl 9 / Lc 20,27-40]. Sant Climent I, papa (romà, 88-97) i mr.; sant Columbà (†615), abat a França i Itàlia, d'origen irlandès. Santa Lucrècia, vg. i mr.; beat Miquel-Agustí Pro, prev. jesuïta i mr.

24. □ † Diumenge vinent, Jesucrist, Rei de tot el Món (lit. hores: 2a setm.) [2Sa 5,1-3 / Sl 121 / Col 1,12-20 / Lc 23,35-43]. Sant Andreu Dung-Lac, prev., i companys mrs. a Tonquín (Vietnam, s. XVIII-XIX). Sant Crisògon, mr. (s. III); santa Fermina, vg. i mr.; santes Flora i Maria, vgs. i mrs. a Còrdova.

DIUMENGE XXXIII DE DURANT L'ANY

COMENTARI

Lectura de la profecia de Malaquies (Ml 3,19-20a)

Vindrà aquell dia abrusador com una fornall. Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia, quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers. Però per a vosaltres, que venereu el meu nom, sortirà el sol de la felicitat, i els seus raigs seran saludables.

Salm responsorial (97)

R. *Ve el Senyor a judicar amb raó tots els pobles.*

Canteu al Senyor les vostres melodies, / canteu-li al so de les cítares; / aclameu el rei, que és el Senyor, / amb trompetes i tocs de corn. R.

Bramula el mar amb tot el que s'hi mou, / el món i tots els qui l'habiten; / tots els rius aplaudeixen, / i aclamen les muntanyes, / en veure que ve el Senyor / a judicar la terra. R.

Judicarà tot el món amb justícia, / tots els pobles amb raó. R.

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica (2Te 3,7-12)

Germans, ja sabeu què heu de fer si voleu imitar-nos. Entre vosaltres no vivíem mai desvagats, i a ningú no demanàvem de franc el pa que menjàvem, sinó que ens escarrassàvem treballant nit i dia, per no afeixugar ningú dels vostres. No és que no tinguem dret a la nostra manutenció, però volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu. Recordeu que quan érem entre vosaltres us repetíem aquesta regla: «Qui no vulgui treballar que no mengi». Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen. A tots aquests, els ordenem i els recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengen.

✠ Lectura de l'evangeli segons sant Lluç (Lc 21,5-19)

En aquell temps, alguns parlaven del temple, fent notar les seves pedres magnífiques i les ofrenes que el decoraven. Jesús digué: «Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: no quedarà pedra sobre pedra». Llavors li preguntaren: «Mestre, ¿quan serà tot això i quin senyal anunciarà que està a punt de succeir?»

Jesús respongué: «Estigueu alerta, no us deixeu enganyar, perquè vindran molts que s'apropiaran el meu nom. Diran: "Soc jo", i també: "Ja arriba el moment". Deixeu-los estar; no hi aneu, amb ells. I quan sentireu parlar de guerres i de revoltes, no us alarmeu. Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida».

Després els deia: «Una nació prendrà les armes contra una altra, i un regne contra un altre regne. Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amença».

Però abans de tot això se us enduran detinguts, us perseguiran, us conduiran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom. Serà una ocasió de donar testimoni.

Feu el propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloquència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la.

Sereu traïts fins i tot pels pares, pels germans, parents i amics, en mataran alguns de vosaltres, i sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. Però no es perdrà ni un dels vostres cabells. Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida.»

Lectura de la profecia de Malaquies (Mal 3,19-20a)

He aquí que llega el día, ardiente como un horno, en el que todos los orgullosos y malhechores serán como paja; los consumirá el día que está llegando, dice el Señor del universo, y no les dejará ni copa ni raíz.

Pero a vosotros, los que teméis mi nombre, os iluminará un sol de justicia y hallaréis salud a su sombra.

Salmo responsorial (97)

R. *El Señor llega para regir los pueblos con rectitud.*

Tañed la cítara para el Señor, / suenen los instrumentos: / con clarines y al son de trompetas, / aclamad al Rey y Señor. R.

Retumbe el mar y cuanto contiene, / la tierra y cuantos la habitan; / aplaudan los ríos, / aclamen los montes. R.

Al Señor, que llega / para regir la tierra. / Regirá el orbe con justicia / y los pueblos con rectitud. R.

Lectura de la segunda carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses (2Tes 3,7-12)

Hermanos:

Ya sabéis vosotros cómo tenéis que imitar nuestro ejemplo: No vivimos entre vosotros sin trabajar, no comimos de balde el pan de nadie, sino que con cansancio y fatiga, día y noche, trabajamos a fin de no ser una carga para ninguno de vosotros. No porque no tuviéramos derecho, sino para daros en nosotros un modelo que imitar.

Además, cuando estábamos entre vosotros, os mandábamos que si alguno no quiere trabajar, que no coma.

Porque nos hemos enterado de que algunos viven desordenadamente, sin trabajar, antes bien metiéndose en todo. A esos les mandarnos y exhortamos, por el Señor Jesucristo, que trabajen con sosiego para comer su propio pan.

✠ Lectura del santo Evangelio según san Lucas (Lc 21,5-19)

En aquel tiempo, como algunos hablaban del templo, de lo bellamente adornado que estaba con piedra de calidad y exvotos, Jesús les dijo:

«Esto que contempláis, llegarán días en que no quedará piedra sobre piedra que no sea destruida».

Ellos le preguntaron: «Maestro, ¿cuándo va a ser eso?, ¿y cuál será la señal de que todo eso está para suceder?».

Él dijo: «Mirad que nadie os engañe. Porque muchos vendrán en mi nombre diciendo: "Yo soy", o bien: "Está llegando el tiempo"; no vayáis tras ellos. Cuando oigáis noticias de guerras y de revoluciones, no tengáis pánico. Porque es necesario que eso ocurra primero, pero el fin no será enseguida».

Entonces les decía: «Se alzarán pueblo contra pueblo y reino contra reino, habrá grandes terremotos, y en diversos países, hambres y prestes. Habrá también fenómenos espantosos y grandes signos en el cielo».

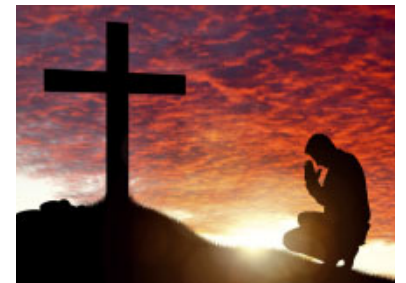
Pero antes de todo eso os echarán mano, os perseguirán, entregándoos a las sinagogas y a las cárceles, y haciéndoos comparecer ante reyes y gobernadores, por causa de mi nombre. Esto os servirá de ocasión para dar testimonio.

Por ello, meteos bien en la cabeza que no tenéis que preparar vuestra defensa, porque yo os daré palabras y sabiduría a las que no podrá hacer frente ni contradecir ningún adversario vuestro.

Y hasta vuestros padres, y parientes, y hermanos, y amigos os entregarán, y matarán a algunos de vosotros, y todos os odiarán a causa de mi nombre. Pero ni un cabello de vuestra cabeza perecerá; con vuestra perseverancia salvaréis vuestras almas».

Davant les calamitats, esperança en Crist

MN. MARCOS ACEITUNO DONOSO

La fi del món és un tema que, avui en dia, interessa molt en el nostre context social. Postmoderns i postcristians hem anat oblidant la centralitat de Déu en les coses divines, de manera que no recordem allò que hi ha en la doctrina cristiana, que evoca el caràcter definitiu dels nostres actes. Com que hem desvinculat aquest missatge, potser sense adonar-nos, de la presència, l'acció i la providència divines, les calamitats ens generen més aviat por i ansietat que no pas motivació celestial per tendir a l'excel·lència.

Jesucrist, però, ens confronta amb les conseqüències que Ell mateix va voler experimentar lliurement: dues voluntats harmoniosament unides en la unitat de la Persona del Salvador celestial. Una voluntat humana, submissa amb amor i radical devoció a la voluntat divina, celestial i salvífica. Arribats a aquest punt, m'agrada recordar un autor oriental, sant Màxim el Confessor, abat que va excel·lir al segle VII després de Crist. Ell, va assumir les conseqüències de la confessió d'aquesta harmònica unitat en Crist, que suava hem esmentat. Van ser unes conseqüències com les que descriu el Senyor en aquest fragment: va rebre boca i saviesa de l'Esperit Sant per resistir els qui, per interessos aliens a la fe, no acollien la plena humanitat de Crist, sinó que la confonien estraçatament.

La saviesa espiritual de sant Màxim va ser tan gran, que va arribar a afirmar: «No diguis que només la fe en Crist pot salvar-te, perquè això no és possible si no tens amor per Ell, el qual es demostra per les obres [...]. L'amor consisteix en bones obres fetes de cor envers el proïsme, magnanimitat, paciència, i un bon ús de les coses». Que les expressions d'aquest atleta de Crist enmig de dificultats siguin un exemple per a nosaltres.

VIDA DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe

Aquest diumenge 17 de novembre, a les 12 h. Missa i confirmacions a l'església romànica de Barberà del Vallès.

Del dilluns 18 al divendres 22. Participa en l'Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola a Madrid.

Del divendres 22 al diumenge 24. Participa en l'encontre europeu de dirigents del Moviment de Cursets de Cristiandat a Assís.

Notícies

El Sr. Bisbe visita la Universitat Internacional de Catalunya. El dimecres 9 d'octubre, Mons. Saiz Meneses visità la Clínica Universitària Odontològica de la Universitat Internacional de Catalu-

nya en el Campus de Sant Cugat. Presidí la Missa a la capella del centre i beneí les noves instal·lacions.

VIII Jornades Transmet. El dissabte dia 26 i el diumenge dia 27 d'octubre varen tenir lloc les VIII Jornades Transmet amb el lema «La missió de l'Església avui. El primer anunci per a la Nova Evangelització». El dissabte, al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès, Mons. Alfonso Carrasco Rouco, Bisbe de Lugo, pronuncià una conferència sobre el tema. Després es varen presentar les accions del Pla Pastoral Diocesà per a aquest curs així com testimonis concrets de «primer anunci» que ja es realitzen a la diòcesi. El diumenge a Terrassa tingué lloc la trobada d'infants de catequesi i esplais i al migdia el Sr. Bisbe va presidir la Missa a la Catedral, amb la participació d'adults, joves i infants.

Reunions d'economia. El dilluns 28 d'octubre a Sant Esteve de Granollers i el dimarts 29 a Sant Pere Octavià de Sant Cugat del Vallès van tenir lloc les

reunions d'economia amb els rectors i ecònoms de les parròquies.

Visita de les relíquies de santa Bernadette. El diumenge 3 de novembre, les relíquies de santa Bernadette estigueren a la Catedral del Sant Esperit, essent venerades per molts fidels. Mn. Fidel Catalán, Vicari episcopal i Rector, presidí la Missa i Mn. Jordi Fàbregas, Consiliari de la Confraria de la Mare de Déu de Lourdes de Terrassa presidí les Vespres.

El dilluns 4 les relíquies estigueren a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, essent venerades per moltes persones durant la jornada. Al vespre, Mons. Saiz Meneses, acompanyat de Mons. Salvador Cristau, presidí la Missa i, seguidament, la Processó de les torxes en la que es resà el Sant Rosari. El dirigí Mn. Miquel Planas, Arxipres-

te, i Mn. Lluís Ramis, Consiliari de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes.

Agenda

Pregària a l'estil de Taizé. Aquest diumenge 17 de novembre, a les 19 h, a la parròquia de Sant Pere de Rubí.

Pregària per les vocacions. El dimecres 20 de novembre la diòcesi de Terrassa prega per les vocacions.

Recés per a noies. El proper cap de setmana, del 22 al 24 de novembre, les delegacions de Joventut i de Pastoral vocacional organitzen un recés per a noies a la Casa d'Espiritualitat de Caldes de Montbui.

Fe d'errates. En la carta del Sr. Bisbe del diumenge 10 de novembre es deia per error que hi ha 189 missioners de la diòcesi. Ha de dir 18, com es pot comprovar en la versió en castellà.

REMAD MAR ADENTRO

† JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Obispo de Terrassa

Dios no olvida jamás al pobre

Celebramos hoy la III Jornada Mundial de los Pobres, con una reflexión del papa Francisco inspirada en los salmos: «Él no olvida jamás al pobre, ni la esperanza del humilde perecerá» (Sal 9,19). En su mensaje describe las nuevas formas de pobreza así como la acción de aquellos que con su trabajo pueden ofrecer un poco de esperanza. Nos recuerda, entre otras situaciones, las familias que se ven obligadas a abandonar su tierra, los huérfanos que han perdido a sus padres o que han sido separados violentamente de ellos, los jóvenes a los que se les impide el acceso al trabajo a causa de políticas económicas, así como también las víctimas de tantas formas de violencia, desde la prostitución hasta las drogas, humilladas en lo más profundo de su ser; los inmigrantes víctimas de tantos intereses ocultos, tan a menudo instrumentalizados con fines políticos; los marginados de cualquier tipo.

Ellos son, en el fondo, el oprimido, el humilde, la multitud innumerable de indigentes. Jesús se identificó con cada uno de ellos: «Cada vez que lo hicisteis con uno de estos, mis hermanos más pequeños, conmigo lo hicisteis» (Mt 25,40). En nuestro mundo resuena una y otra vez la pregunta de Dios a Caín: «¿Dónde está Abel, tu hermano?». Caín respondió con una evasiva: «No sé, ¿soy yo el guardián de mi hermano?» (Gn 4,9). No ha de ser así entre nosotros, porque efectivamente, somos guardianes de nuestros hermanos, todos, los unos de los otros. Es necesario que vivamos, pues, la responsabilidad de unos sobre los otros. Y no sólo somos guardianes de una forma elemental y genérica, sino que somos interdependientes, como granos llamados a formar un mismo pan, como hijos de Dios llamados a vivir en familia.

La opción por aquellos que la sociedad descarta ha de ser prioritaria

para los discípulos de Cristo. Nuestra misión consiste en acoger, ayudar y trabajar con las personas en situación de necesidad y pobreza, y promoverlas para que lleguen a ser protagonistas de su propio desarrollo integral, desde el compromiso de toda la comunidad cristiana. Y además la sensibilización de la sociedad y la denuncia de las situaciones de injusticia, forman parte de la misión de la Iglesia, como también la prevención de las situaciones que pueden suponer pobreza o exclusión social, las diversas acciones de formación y promoción personal, encaminadas a la integración social.

Este compromiso ha de producir un cambio de mentalidad que lleve a redescubrir lo esencial y a aportar eficacia al anuncio del Reino de Dios. El Papa nos recaló al comienzo de su pontificado que «la Iglesia está llamada a ser siempre la casa abierta del Padre». Se refiere a los templos ma-

teriales, que conviene que estén con las puertas abiertas, se refiere también a las «puertas» de los sacramentos, y se refiere a la integración en la comunidad, a la participación en la vida eclesial (cf. *Evangelii Gaudium* 47). Los pobres tienen necesidad de Dios, de su amor hecho visible a través de personas que viven junto a ellos y que con la sencillez de su vida ponen de manifiesto la fuerza del amor cristiano. Dios se vale de muchos caminos para llegar al corazón de las personas.

Aprovecho esta carta para agradecer, una vez más, la dedicación de tiempo, energías, bienes materiales y espirituales, de tantos voluntarios y donantes que con constancia, paciencia y amor, se entregan día tras día en favor de los hermanos más necesitados, conscientes de que queda mucho por hacer, sufriendo a menudo por no poder ayudar más. Somos conscientes de nuestra pequeñez y pobreza de medios, pero mucho más conscientes de que con sencillez y generosidad, con alegría y esperanza, seguiremos comprometidos en esta misión, sin excluir a nadie, haciendo juntos un camino de conversión, porque en definitiva, todos somos pobres ante Dios.